

NOORTE ELU

Mets talvel.

Nr. 3.

1931.

„Kristuse ja koguduse eest“

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Koidu t. 68 b—6

Kirjatoimetaja: E. Rosenstrauch — Tallinna, postkast 284

„Noorte Elu“ — toimet. aadr: Tallinna, Koidu t. 68 b—6

„ „ — talituse „ „ Koidu t. 68 b—6

„ „ — kirjad „ „ Postkastnr. 284.

„Noorte Elu“ tellimisraha võib maksta postkontorisse C. E. liidu jooksvale arvele nr. 30.

„NOORTE ELU“

maksab aastas:

lihtpaberil postiga . . .	1,30 krooni,	postita . . .	1,20 krooni
heal „ „ . . .	2,00 „	„ „ . . .	1,90 „
Välismaale lihtpaberil 1,80 „	„	heal paberil 2,50 „	„

Thure-Emanuel Thorén †.

Pika õnnistusrikka tööpäeva järele kutsuti 27. XII. 1930. a. koju rahusse Rootsimal, meile paljudele nime poolest tuntud Thure-Emanuel Thoren 87 a. vanaduses. Ta oli üks neist Rootsisist Eestisse saadetud misjonär-kooliõpetajaist, keda Issand sai pruukida selleks, et sütitada tuld tolleaegses vaimulikult pimedas aegjärgus. Sündis liikumine, mis tuntud „Läänemaa ärkamise“ nimetuse all ja mis lainena veeres üle kogu Põh-

ja-Eesti, seda niisutades ja elu sünnitades. T. tööpõlluks oli Noarootsi, kus oli õpetajate seminari juhataja. Ta õpilaseks oli ka J. Klaanmann tuntud „Talle kiituse“ lauluraamatu väljaandja, kes juba koju läinud. Pikem kirjeldus ta tööst ja Läänemaa ärkamisest ilmus J. Sarovi poolt meie lehes 8. aasta eest.

Palju võlgneb Eestimaa Jumalale selle mehe eest!

Kirjandusest.

Vilho Rantanen, Soome C. E. liidu reisisekretär, meile Eestiski paljudele tuntud, on viimaseil aastail teotsenud edukalt kirjanduse alal. Ta esikteos novellide kogu „Ristinmerkki ja kihlasormus“ (Ristimärk ja kihlasõrmus) sai hea arvustuse osaliseks ja lasti lühikese aja jooksul välja juba teine trükk. Sündmused siin käsitatud on realistlikult ja küpselt ja seepärast võib neid nautides lugeda.

Järgmisena ilmus romaan vaimuliku sisuga „Kaikki Hänen tähtensä“ (Kõik Tema

pärast). Kirjeldus noore jutlustaja elust äratus-töö keskel, millesse põimitud purunenud ja jälle ülesehitatud armastus. Põnev.

Kolmandaks ilmus jutluste kogu: „Taakankantaja“ (Koormakandjad) — artikleid vaevatuile elutee käijaile. Ilmumas on veel luuletiste kogu. Kõik loetletud raamatud ilmunud Cummeruse — ühe suurema kirjastus üh. kirjastusel. Kes valdavad soomekeelt või seda õpivad, neile oleks need raamatud väga soovitatavad lugemismaterjaliks. Rantaneni keel on pildirikas.

Jeesuse sugulane.

Suurepäraselt valgustatud saapakaupluse maateakna taga seisjis räbalais riideis väike pois. Oli külm ja kõle. Raskiste saabastega ja räbalais poisis värikses küllma.

Reegi naisterahvas läks sealt mööda ja küsis poisilt: „Mis sa pojukene seisad ja vaatad siin pimedas?“

Poisil maatas usaldavalt küsijale ja ütles:

„Dotan Jeesust. Olen palunud talt saapaid ja nüüd malwates ootan, millal ta tuleb neid mulle andma.“

Wõõras naine ei küsinud rohkem, vaid hakkas kinni poisil käest ja wiis ta kauplusse. Seal ta ostis väikele räbalakogule head sukad ja saapad ja pani need talle jalga. Kui see oli tehtud, maatas poisil oma heategijale tänutundlikult otja ja küsis:

„Kas oled sa Jeesuse sugulane?“

Wäike, waene poisil wäljendas teadmatult suure tõe. Tal oli õigus aimates, et selles heategijas oli midagi Jeesuse sarnadusest, kui ta aitas üht elu warjupoolel käijat. Poisil teadis, et Jeesus aitas maeleid ja neid, kelle saatuse raske, ning mõistis, et need, kes on Jeesuse soost, teevad meel nüüdki tema tegusid.

Kuidas on meiega, kes tunnistame iseendid kristlasteks? Kas on meie elus, tegudes ja olemuses jooni, mis jutustavad Jeesuse sarnadusest? Kas märkavad inimesed, kelle keskel elame, et meie olekus on pihaduse tunnet ja et meist peegeldub midagi, mis paneb inimesi aimama nagu oleksime „Jeesuse sugulased“.

Kui tões käime kitsast teed, siis saame endal olemusse Jeesuse sarnadust. Tehmanusest veldi, et ta nagu oli kui inglil nagu. Ta wäljaspidinegi olek peegeldas seda suurt õndsust ja õnne, mis asus tema südames. Psalmist kirjutab, et kes Isandale liginewad, nende silmad lõõwad järema rõõmust. Ka ap. Paulusel oli eriline selgus sellest uskliku kaswamisest Kristuse Jeesuse sarnaduses. Ta kirjutab usu seisukorraft, kus usklik on täidetud kõige Jumala täiusega. Samuti mainib ta, et kõik, kes katmata palguga waatawad Kristuse au kui peeglis, muutuwad tema sarnaseks ühest auist teiselt.

Kõrge on, sõbrad, eesmärk, mille poole peame püüdma. Sellele eesmärgile mõeldes on põhjust wajutada pead alla patutunnistuses. Wiletsalt, wäga wiletsalt oleb Isand saanud meis tegumoodil Aita ja halasta, et saaksid ometi wähegi meis wäljapaista!

„N. Tod.“

NOORTE ELU

EESTI USKLIKKUDE NOORTE C. E. LIIDU AJAKIRI

Nr. 3

Üksteistkümnes aastakäik

1931

Ar 931 P
Noorte

MU TEE.

Ma pean käima usuteed
Kui määratud on see,
Et nihkan patumusta ööd —
On kinnitud mul see.

Seks Jumal noorelt kutsus ju,
Et käiksin pühateed;
Kui oli hinges sügiskuu
Ja ümber sügisveed . . .

On usutee ka okkane —
Weel loobumisi ees,
Ent käia tahan ometi —
Tee tähevalges öös.

Ma näen sa lähed nobedast
Weel laia omateed.
Ma mainitsetud Jumalast.
Ja lähen taevateed.

Murra tõkkes!

Jsfand, murra sa ise need tõkkes,
mis suft lahutada püüdwad meid!
Kisu sa maha ise need ikkes,
milledes wedama sunniti mind!

Jsfand, murra sa ise need tõkkes,
mis meil saatanast ehitud said —
häwita idudes juba ta wõtted,
millega eksta' püüab ta meid!

Jsfand, murra sa ise need tõkkes,
mis meid uskuda keelawad sind!
Sega sa ära ise need mõtted,
mis siin salgajaist plaanitud said!

Jsfand, murra sa ise need tõkkes,
mis sinu Waimu keelawad meil!
Kisu sa maha need pimedus-katted,
milledes warjul me ekstime weel!

Jsfand, su peale on minu mõtted —
lapsi meelega lootuses weel,
et sa purustad ise kõik tõkkes —
annad taewase rahu ka meil.

Ad. Kempman.

Otsin inimesi!

Wanas Preekas elas tark nimega Diogenes. Ta oli üks iseäralik mees. Oma aja toredusele ja halpusele protestiks kõndis ta paljaspäi ja palja jalu, ainult ühe wana mantliga kaetud. Ta elamuks oli toober ja ta ainukeseks riistaks oli puu peeter, millega wõttis ligidal olewast ojast wett. Nähes aga ühel päewal, kuidas üks poisj peost jõi, wiskas ta ka peetri minema.

Seeaegue kuningas Aleksander Suur kuuldes seft imelikust mehest külastas teda ja pikema kõneluse järele andis talle wõimaluse midagi talt paluda.

„Minge natukesi ära päikesi eesti, et teie must päikest ei warja!“ oli targa mehe ainuke soow. See lihtsus ja soowiwaba olek mõjus väga keisrile nii, et ta ütles: „Tõesti, kui ma mitte Aleksander poleks, tahaksin olla Diogenes!“

Ühel päewal käis seefama Diogenes heledamal päewapaiskel põlewa laternaga läbi Atena elawamate tänowate nagu midagi otsides. Kui talt teegi küsis: „Mida otsid sa, Diogenes?“ wastas ta: „Ma otsin inimesi!“

Selles lühidas Diogenese wastuses peitub midagi kurba. Selle sõnaga tahtis ta oma rahwast wiia arusaamisele: Teie pole weel kellegi inimesed. Teie kaotate iseendid tühistes asjades ja madalates lõbudes. Tõelik inimene aga omab eesmärgi ja elumõtte kõrge, tõeliku ja jumaliku. Inimesed aga ei mõistnud teda, ega tahtnudki teda käsitada ning seepärast nad naersid teda.

„Inimese Poeg on tulnud otsima ja õndsaks tegema, mis ära kadunud.“ Luuk. 19:10. See jutustab meile kellegist teisest, kes enam on kui tark Diogenes. See on see, kellest läbi aasta tuhandete adwenthüüe kõlas: „Waata, su kuningas tuleb sulle!“ Ka tema oli waene, täitsa waene meie pärast. Tal polnud isegi paita kulu oma pead panna. Ja temagi walgustas oma rahwa maju ja südameid oma püha, otsiwa armastuse mahega leegiga. Ja kui talt küsiksime: „Mida otsid sa?“ wastab ta: „Otsin inimesi!“ Seft

Jumala otstija.

selleks on inimese Poeg maailma tulnud, et otsida efsinuid patuseid, ärakadunud inimesi.

Jga kord kui me adwenti pühitsemel, tõuseb üks uus otsimine, igatsemine õnnistegijas inim südamele järele. Oled ja juba end otsida, walgustada ja kinni wõtta lastnud sellest suurest otswast armastusest? Tahad sa teda oma südamesse lasta wõi paned sa südame kinni ta eest? Ma annan sulle nõu, et sa sel tähtsal ajal waitjeks jääksid ning aratunneksid selles taewalikus walguses, milliste inimeste juurde Jssand tänagi weel tuleb, ja milleks ta su juure tuleb, et ta ka su juure tulla wõiks.

„Olen tulnud otsima ärakadunud“ — räägib Jssand. Ta otsib siis ainult kadunud inimesi. See ongi esimene tõsiasi selles sõnumis. Waese patuse pinki peab istuma inimene, abitude, kadunute, wiletsate juure peab ta olla astuma, kui tahab astuda osadusse ja eluühendusse Jeesusega. Ah, just see allaastumine ja waitjeksfaamine ongi uhtele inimesele nii raske.

Ja siiski ei peaks inimesele midagi kergem olema kui see. Seft, kes kord õiglaselt on seisnud enda ees, kes kord oma elu jälginud on ilma wabandusteta, kes kord tõsiselt on oma südame mõtete käiku uurinud, oma sõnu tähelepannud, oma elu proovinud, see murdub kokku Jssanda ette ja tunnistab Peetrusega: „Jssand, mine minust ära, seft ma olen üks patune inimene!“

Kuid selles peitub just sügaw kahju, et inimene ei ole sageli mitte õiglane enda wastu, ta ei wõta endale põrmugi aega, et ennast tundma õppida. Moderni inime kardanab kui tuld ütsildust, waitjust, ütsinda olemit endaga ja oma südame tunnistusega. Ta põgeneb iseenda eest. Oma kaasinimestele jagab ta terawat arwustust, kuid endale ei jaga seda mitte.

Teised taas ütlevad: „Teadaqi, pole me mitte inglid! Meil on oma wead. Aga kus on üks inimene patuta? Kuid niwäga pahad pole me ka mitte.“

Kuidas on sinuga, mu sõber? Kuulud sa kadunute hulka? Ainult see, kes aratunneb oma ärakadunud seisust, ainult see, kes mõistab enda üle surma kohut, ainult see, kes awalikult selgitab oma terve siisenise pankroti, see on Jeesusest otstid ja waid sellel on lootust abi ja päästmise peale.

Jeesus otsib inimesi, aga kadunud inimesi. Ja milleks otsib ta neid? Kas, et neid karistada, et neile nende patte ette heita, et nende üle surma otjust teha? Ei, kuule ja jahmatu: Et neid õndsaks teha!

Ja selleks otsib ta neid ja seepärast otsib ta sind. Ta tahab sulle südamesse panna suuri armu warandusi: pattude andestust, elu ja õndsust. Tahad sa end ärapeita selle otsiwa armastuse eest. Seisa waitjelt ja õnnetu inimlaps! Näita talle, su parimale arstile oma purustatud südamewalu, su ülesärganud südame tunnistuse häda, terwet igatseusest haige südame wõimetust ja tema, suur inimeste otstija, waigistab oma armastusega su walu ja waefust ning annab sulle seda kõige suuremat, mida inimlaps maapeal läbi elada tohib, — jumalalapse seihuse. Siis wõid sa õieti juubeldada.

Las' end leida, las' end leida! — kellel Jeesus, sellel kõik!“

B. Löffler, Poola.

Wäiksed asjad.

Wiibisin kufagil palwelas Tallinnas. Jstudes ja oobates koosoleku algust jäin filmitsema Palestiina kaarti, mis seinale riputatud mististi p.p-koolis tarwitamiseks. „Wäike maa“ — mõtlesin endamisi. Wäiksem palju, kui meie kodumaa — ja siiski nii tähtis. Selle maa poole on kõige aegade kestel pöördunud tuhandete igatsewad filmad kuni tänapäewani.

See on maa, kus elasid ja wõitlesid me suured usuisjad ja Jumala kangelased. Siin Abraham rändas ja sai ilmutusi Jumalalt ning seeja rajades usu põhjalused. Tema järel terve rida teisi waimuelus suuri. Siin heidelbergi usuz ja sündisid imed Joosua päiwil. Siin Taawet ja Salomon rajasid wõimsad riigid ja kajasid nende kandlehelid, mis waimustawad tänapäewgi uskliku murest murtud südant. Terve hulk prohwetisi pasundasid siin Jumalalt saadud sõnumeid. Siin sündis kogu Wana Testament ta ilmutustega.

Weel enam. Selle maa pinnal kõndis kord jal, kes taewad on läbi käinud. Selle maa kamaraal sündis, elas, kuulutas ja kannatades suri maailma Õnnistegija ja Jumala Poeg — Kristus.

Moody wiibides Palestiinas armastas sageli kätia Ketsemanes ja Olímáel. Ta ütleb: „Oleksin ma teadnud seda paika, kus ta pühad jalad wiimast korda Olímáel maad puudutasid enne taewa minemist, tõesti oleksin ma sellele paigale suud annud.“ Zmetlusega kõnnikšime meiegi sellel maa pinnal, kus see Püha kord käis.

Sellel wäiksel maal on elanud rahwas, kes hoolimata oma arwuliseft wähemuseft teiste suurrahwastega wõrreldes, on üliwäga tähtsat osa etendamas. See on Jisraeli rahwas. Paulus ütleb: „Kes on Jisraeli rahwas, kelle päralt on lapse õigus, ja au, ja seadused, ja käsuandmine, ja jumalateenistus, ja töötused; kelle päralt on wanemad, ja kellest Kristus tuleb liha poolest, kes on kõikide üle Jumal.“ Rooma 9 : 3—5.

See näilikult kõrwale heidetud wäike rahwas etendab suurt osa inimkonna ajalooš. Jumal ei walitse nud oma armu nõude edasikandjaks mõnda suurt wägewat rahwast, waid wäikese ja seal juures weel kangekaelse Jisraeli. Ja see rahwas etendab weel kord wiimase aja sündmusis suurt osa. Terve ilm wõlgneb praegugi juutidele, kelle käes maailma juuremad pangad, nemad juhivad poliitikat ja ajalehedki nende wõimuses. Kuid nende hülge aeg on siis kui kord ülesäratatult elawale usule Kristusešse lähewad misjoneerima maailma.

Paulus räägib ühest „uuest Jisraelist“ — see on jumalarahwas, usklikud Kristusešse kõigist rahwustest ja uskfondadest. Uuesti sündinud rahwas. Ka see on üks

pisutene rahwas. „Ara kardad ja pisutene karjutene, sest teie Jsa heameel on teile kuningriiki anda“ — ütleb Jeesus. Pisutene kari! Jumala juures pole tähtis kwantiteet, waid kvaliteet, mitte arm waid wäärtus. See on Jumala majapidamise põhilause. Otsid mõnes kihelkonnas usklikke — kuuled, et kufagil seal elab keegi imelik inimene, palwewend wõi õde. Waata, kui pisut teid on, ütlewad ilmainimesed meile. Seda me teame. Kuid ka seda teame, et kord on nende arv kui liiw mere ääres, kes kogutud Talle aujärje ümber.

Kes on, kes hoiawad weel ülewal maailma kõlblist elu ja pidurdawad allamäge minewat rongi? See on see wäike rahwas, kes on soolaks ja walgušeks. Kui palju koledam ja hašewam oleks maailm ilma nendeta, kes pilgatuna käiwad küll läbi elust. Need on, kes on weel südametunnistuseks südametunnistuseta ilmale ja Jumala sõnaks Jumalafõna ärasteitunud rahwale, kaksuks neile, kes käsuta kõlblistest.

Kui õudne ja kole on siis, kui Jšsand kord omad ära wõtab! Pole enam neid, kes eestpalwetega takistawad Jumala kätt kohtuks ja ärarikumiseks. Ettekujutamatu pimedus! Metsalise ajajärk.

„Mina olen liig wäike, tähtsufeta!“ ütleb ja wabandab mõni. „Ei saa midagi teha jumalariigis.“ „Mis kasu just ka on?“ küsiti kord kastepeifalt. „Di, wäga paljugi!“ wastas see. „No, aga sa oled ju nii wäikene, mida sa suudad?“ „Jah, ma olen wäike, kuid meid on nii palju. Ja waata, kui kõik loodus, päewa palawast närbub, tuleme meie hulgalisti wõšsel ja heitume üle põldude ja wäljade, ning kosutame seda.“

Nii wastas ka wihmapiiš. Kui kõik need wäikesed kaste- ja wihmapisarad seepärast oma ülesannet täitmata jätašsid, et nad wäikesed ja tähtsufeta on, siis oleks pöud ja nalg meie alalised külalised.

Jumal ei nõuagi meilt midagi rohkem, kui seda, mida on meie osaks kaalunud. Kuid ta ootab truudust ja arwestab kord sellega.

Kui paljude elu kaob ilma õnnistusefta seepärast just, et nad ei teinud seda, mis neile kuulus. Kui paljude elu wõikšime kirjutada äraraiatunud elude nimestikk seepärast, et nad igatšedes kogu eluaeg midagi suurt teha, kunagi ei kasutanud wäikesed wõimalusi oma elus.

Me kogu pikk eluiga koosneb üksikuist päewadest, need omakord üksikuist tundidest, minutitest ja sekundidest. Jga üks neift tuleb waid kord meie elu külastama ühe wõimalusefta meile kasutamiseks ja kaob siis ühes selle wõimalusefta, kasutafime teda wõi mitte. Jga kasutamata wõimalus jätab tühja augu ja need

Olen annud.

End olen annud Jeesu kätte.
Saan kantud Tema armu wäest,
Mis iial juhtub, tuleb ette,
See tuleb Tema heldest käest.

Ei enam härduses siin kurda,
Ta warjus leidnud õnne ma.
Ei saa mind lõukoer saatan murda,
Ehk käib küll ümber, mõirgab ta.

Mu hing on jõudnud wälja piinast, —
Sest leinast ahastuseft ta;
Sest ärarikkumise linnast,
Ja surmawarju orust ka.

Mu tee wiib üles tähtepoole.
Ta käekõrwal hoitud ma.
Waid ajamere wihaswooge,
Ma kuulen Müha lõpmata.

A. Laanela.

omatorda kujundavad tühja tühise elu, millel pole hinda ega väärtust inimkonna edu ja igaviku mõistes.

Drjatüdrufust, kes Naamani juures teenis on veldud, et ta oli „pistikene“. Sellest hoolimata sattus ta piiblijutustusse, seega saawutades üleilmlise kuulsuse ning päästis oma isanda, kuulsa Siiria sõjapääliku, terwisliselt ja juhatas elavale Jumala tundmisele. Seda seega, et seda kinni ei pidanud, maha ei matnud, mida ta teadis elavast Jumalast ja ta prohvetist.

Wäikimine mõnes paigas on hea, kuid seal, kus peakmine tunnistama, on ta surmaks — meile endale ja teistele. Seda õpime tihti elu koolis.

Kui Jumal tahtis anda Iisraele kuningat, siis ei walinud ta Iisai poegade hulgast mitte kõige wananemat, ilusamat ja tugewamat, keda Samuel oma meeles selleks arwas, waid wäike Taaweti. Temas leidis Iisand „mehe oma südame järele,“ kes pidi Iisraeli rahwa wõidule wiima ja edasi andma Jumala nõusid. Saul oli suur, aga Jumal põlgas ta ära, sest et ta kaduma oli läinud see enda wäikuse, nõtruse tundmine, mis tal alguses oli.

Wäikesed inimesed ja wäikesed asjad wõiwad meid wähest üle aidata raskest olufordadest. Jeesust ümbritses janunen rahwa hulk. Kuid kord, kui kerkis päewatorda küsimus nende sõõtmisest, leiame seal ühe wäike poisi, kellel oli kалу ja leiba, mida Jeesus wõis tarwitada tuhandaile jagamiseks. „Wäike wenna“ seisus on tarapäewgi õnnistatud seisus. Nende üle hingab Jumala meeleheha. Kuid paljud tahawad olla „suured“ — pastoriid, õpetajad ja doktorid.

Kui kusagil konverentsi peeti, kuhu olid sõitnud kõnelejatena ka mitmed wälismaa jutustajad samuti omamaa „lõwid“ märgati kurba nähtust, et inimesed koosoleku ajaks sisse ei tulnud. Ästus aga kõnetooli keegi lihtne „wäike“ maa wend ja imelik — rahwas walgus kõik sisse, et kuulata wäikeses harduses. Sel wäikesel wennal oli weel seda, mida teised suured ammu olid kaotanud.

Me nurisime tihti oma andewaesusest, mis ei wõimalda meid teenida Iisandat ja töötada ta riigis. Meie nurisemise tühistab Tabita, Apt. 9: 36—42. Küsimine, „Mis sul on Tabita?“ „Nõel ainult“ — waslab ta. Kuid selle nõelaga tegi ta palju enam kasutiku kui mõni andeline mees wõi naine, wõi mõni suur jutustaja, kelle asi seisab ainult sõnadest. Siin oli tegusid. Tabita oskas hinnata nõela teenistust — wäikest teenistust ja sellega lõi ta oma ümber armastuse õhkkonna. Kui ta juri oli palju nuttu ja kaebaid. Siin jutustati, mis ta kõik waestele oli teinud, et nende õfkalist teed fillutada. Siin oli wäike läbi suur armastus tegev.

Üks jõe käepigistus, lahke sõna, sõbralik naera-

tus wõiwad mõjuda kui elustawad päikse kiired. George Williami elulookirjutaja ütleb: „Kes tema lähemal seisid, armastasid teda enam.“ See ei saa paljudele osaks. Harilikult on see wastupidi. Kes meid lähemalt õpiwad tundma, õpiwad nägema ka meie warjukülgi ja pettuwad meis. Williamis oli palju päikest. Kes talle lähemal seisid tundsid enam sooja. Kuid selle mehe elu, suur elu, koosnes wäikest lahke ülesnäitamistest, sõbralikkudest sõnadest ja teenimisest.

Teine sarnane jumalamees oli D. Stockmayer Saksamaalt. Kord ühel koosolekul Saksamaal astus ta wastu üles keegi wend tooresti teotawate sõnadega. Kõige seda kuulas rahulikult S. pealt. Kui ta wastane oli kõne ära pidanud ruttas ta rongile. Korraga ta tunneb kuidas keegi kinni haarab ta sumadani. Omaks üllatusjeks näeb, et see pole keegi muu, kui wend Stockmayer, kes rutanud koosolekult teda saatma jaama ning tahtis aidata nüüd kanda ta sumadani.

Sõudnud saata teise rongile jätab S. sõbralikult head reisi soovides jumalaga ja pöörab tagasi koosolekut jatkama. Umbes pool wõi tund aega möödunud, tuleb tagasi koosolekule sama wend, palub luba kõneleda ja ütleb kõikide ees, et ta kahetseb oma sõnu, mida ta w. Stockmayeri aadressil öelnud ja palub pisarilmiil andeks jumalalajelt.

Wäike lahtus oli wõitnud wastase ja teinud taft sõbra.

Kord wiidi dr. Baedecker, tuntud wangide misjonär, kellegist ta sõbrast ühes fuurlinnas wabrikusse, kus töötasid suured masinad ja palju töölisi. Ühe masina juures peatudes ütles omanik: „Waadake neid wäikesid ofasid siin selles masinas. Need on ütlemata tähtsad. Lähewad need rikki — jääb seisma terve wabrik.“

Ehk on Jumal pannud meist kedagi üheks sarnaseks wäikeseks kruuwiks oma suures masinawärgis. Meist wõib palju oleneda: jumalariigi wõidud ja kaotused. Meie äranihkumine Jumalast meile kätte juhutatud paigalt wõib palju mõjuda, meie truudus oma kohal aga olla suureks õnnistuseks wähest teadmatult.

Kui ewangelist Moody tuli Inglismaale ja pidas oma esimese koosoleku, oli see wõrdsemisi kinnine ja wähe lootust äratav. Ohtuses koosolekus seerwastu aga tegi Jumala Waim imelist tööd. Terwelt 300 inimest andsid end Jumalale. Moody oli sellest õnnistusest üllatatud.

Milles peitub selle õnnistuse saladus? Ühest haigest õest, kes, hommikul kuulda jaades enda õelt Moody saabumisest, jäi paluma Jumala ette kogu aeg, et Jumal Moodyt iseäralikult wiisil tarwitaks. Ja Jumal kuulis ning wastas üllatustega.

Sageli nuriseme pahade aegade ja rahwa tüdimuse

L. G. Thoren †.

Waata esimese kaane sijeküljele.

üle, kuid ennemini peaksite kaebama, et meil pole eest-palujaid. Need on need wantri warjatud liikuma panijad. Jääwad need oma kohustustele üksteistseks, tuleb seis töös ja kaowad ärkamised.

Jumalariigis maksab seadus: pistus ustawat tahab ta üle palju panna.

Suuremadki jõed saawad alguse wäiksest allikast wõi ojast, milles keegi ei wõiks äratunda jõge, kuid teel ühinewad teised wäiksed ojakesed ja nii moodustuwad suured jõed, mis kannawad oma turjal suuri laewu ja niisutawad maad. Ka suured waimulikud liikumised saawad sageli alguse mõnest wäiksest sünd-

muselt wõi tähtsuseta isikust. Nii Inglismaal sündis mõni aeg tagasi suur ärkamine terve rannarahwa keskel 2 wana õe järeljätmatu palwete tagajärjel.

Kuigil kodumaal on praegu õitsew ilus töö, mis läheb ikka edasi. See sai imelikult alguse kellegi uskliku teenija tüdrukuga läbi, kes teed walmistas koosolekuteks peremehe juures. Hakkasid käima wennad ja mõne aja pärast tuligi liikumine. Pärast läks see õde teise paika ja algas seal samuti tööd.

Kogu ristiusk ka sai kord oma alguse wäiksest kalameeste hulgast, keda Jssand wõis wäega täita ja wälja läkitada maailma wõitma. Ja nad wõitsidki.

P. Sink.

„Pisarate poeg.“

Aratusjutlustaja Richard Weaveri elust.

Richard Weaver sündis Shropshires, Inglismaal 1827. a., olles kõige noorem neljast pojast. Ta elutingimused lapsepõlwe aastais olid kehwad, kuid uskliku ema armastus tegi oma kõige paremat, ja kodu oleks olnud palju õnnelikum, kui isa poleks joonud.

Richard Weaver mäletab juba warasemast lapsepõlwest, kuidas isa tuli koju waarudes, wäljapuistates oma kurjust naise ja laste peale. Tihti oli seisukord päris elukardetaw, millal Richard armastuses wõttis vastu emale kawatsetud hoobid. Jsegi ta ühel õhtul nägi oma isa seiswat kirwes ülestõstetud käes oma ema ees wandudes, ahwardades „rauida ta surnuks, kui ta ei jäta palumist.“ Ema aga ütles wäiksest ja piisafilmiil: „Georg, sina ei wõi punituda mu'sse Jumala lubamata.“

Seitsmeaastastelt Richard hakkas töötama jõekawanduses. Ta jutustab sellest ise järgmiselt:

„Olin waid laps, kui mind wara hommikul aeti wälja nutwana jängist. Et mu meelt julgustada, saatis waene ema mööda tänawat mind kaewanduse awaukskäigule. Kaewanduses seoti ümber wõö mulle nõör, mille teise otsa oli kinnitatud sõe regi. Neljakäpakile pidin edasi roomama rege taga wedades, sest kaewanduskäigu lagi polnud niiwõrd kõrge,“ et oleks wõinud püsti käia.

Tihti selg ja ristluud walutasid nii, et oli raske seda wälja kannatada, kuid ma pidin jatkama kella 5 hommikul kella 10-ni õhtul sarnasid kannatusis. Tulles koju oli emal wiisiks pesta mind soola weega.“

See hell ema tegi oma parimat, et juhutada oma last „rahu teele“. Ja kuigi Richard lapseaastais tihti nägi Jumala wäe warjamist oma elus seal kaewandustöödel, kui teised töömehed päris ta kõrwal said surma, said seegipärast pahad sõbrad, kellele ülalpidamine alguses päris kohutas teda, pea täieliku mõjuwõimu ta üle. Surmani mäletas ta seda hetke, mil-lal lausus esimese wale.

Hinge kaitse oli murdunud ja kuigi weel tundelik südametunnistus manitses teda ülestunnistama, lõpetas ta sellest päewast alates õhtu palwed, et lammata Jumala häält südames. Wennadki käisid isa jälgis, ahwatledes teda käima patu teed, mille tõttu juba 13-aastaselt hakkas jooma ja oma leeripäewal, kui emaga tuli kirikust, sattus lõõmingsse ühe oma sõbraga. Ta tunnistab ise: „Seda mööda kui kas-

wasin wanuses, kaswasin ka patus.“ Kuna Richard oli kõnekas, elaw, mängiw ja lihts hea laulja, tuli taft peagi linna paha elemendi juht. Peale selle oli ta kehaliselt wäga painduw ja terve, nii oli ta ka parima rusikawõitlejana laialt tuntud. Jsegi 18. aastastena usaldas minna wõitlusse elukutselise poksi-jaga, kes oli temast palju wahwam jõus ja kogemuste poolest, nõnda et suhe wõitlejate wahel oli sama kui Koltjati ja Taaweti wahel. Ning põhjusena ta teatas: „Wõin surra ju ainult üks kord.“

Kuigi Richard Weaver siin sai hoobi pähe, mis talle sünnitas ta elulõpupoolel, eraldi wanuse päiwil, alalisi raskeid walusid, ja peaaegu lõpmatut unetust, teda kuulutati seegipärast wõitjaks, selle järele kui oli wäljalõõnud wastasel teise silma.

Hiljem Richard Weaver wõitis selle mehe paremal wiisil, juhatades ta ühel oma koosolekul Kristuse juurde selle järele, kui mõlemad kõikide nähes olid palunud üksteiselt andeks.

Teine kord, kui oli saanud ema hoiurahadega uue ülikonna, läks ta ühel pühapäewa hommikul kodunt ja saabus wast õösel — koju kantuna, räbalais, pea werine tapluse järel. Kõputuse peale maja uksele wastati hellalt:

„Tulen, mu lapsukene.“

Kuid mida sai ema näha!

Üns ime, kui Richard Weaver kirjutab sellest mälestustes: „Kuidas nuttis küll see ema, pestes oma poja haawatut ihu!“

Kuid just siis sündis midagi weel koleamat: kui ema oli saanud ta wõõdisse ja põlwtas palwesse ekfiteele sattunud poja eest, hüppas see põrandale, lubades kirudes tappa ema, kui see ei waiki. Käbi ei olnud kuffunud kannust kaugele. Ja kuna ema siiski jatkas palumist, wiskas poeg end ta peale, haaras ta juuksist ja raputas teda kõigest jõust. Kuid ema las- kis oma käe ta käele ja wastas waid:

„Do, Jssand, see on raske palwetöö, kuid õnnista poega ja päästa teda!“

Ta kõige rõhuwam noorusmälestus liitub selle päewaga, millal ta wihane, ema kestwast ja wõidukindlast palwest, wiskas kõie ema kaela katkudes lammata teda. Kui armulik oli tõesti Jumal saates abiks teise inimese ja warjates seega seesuguse eestpaluja elu ning takistades Richard Weaverit raskest patus.

Kuid, kas oli siis Richard Weaver õnnelik? Kuuleme ta oma tunnistust:

„Tihiti olin purjus terve nädala ühte walu. Kui õnnetu ema tuli kõrtsi oma last otsima, peitis omanik mu ja kinnitas emale, et mind polnud seal. Pärast jatkasin toas publiku lõbustamist laulu ja tantfuga. Tihiti seegipärast Jumala Waim manitses mind, sundis mind põlwitades paluma armu, kuid seesugused hetked kadusid kui hommikune kaste. Armastasin kõigest hoolimata pattu ja jumalata elu ega polnud tahtlik jätma kõik Kristuse pärast, waid olin saatana waimustatuid teenreid.“

Elu tundus talle koledana ja ühel päewal otsustas ta hädas lõpetada fogu elu, kuid just kui oli tõstmas terawat habemenuga kõrile, waldas teda arusaamatu kartus, nii et wiskas noa minema, jookstes wälja — eluga pääsenuna ema eestpalwete mõjul. Seegi päew pidi koitma, millal „pifarate poeg“ pööras.

Sel ajal oli ta juba läinud elama oma wenna Georgi juurde, kes ka oli kaewandustöölaine ja asus kaugel lapsepõlwe kodust.

Laupäewal 21. mail 1852. pidi ta lepingu järele

poissima tuntud rusikawõitlejaga. Minnes puhtama eelmisel festnädala õhtul mõtles ta kawa, kas wõidakse ta wastase, tundes end olewat peaaegu wõidukindla. Kui wähe ta siis aimas, et ta enne seda pidi wõitlema palju ägedamat wõitlust, wõitlust oma hinge igawese päästmise pärast. Enne weel, kui oli jõudnud uinuda, jõudis koju wast päästetud wend koosolekust ja kõrwal kõõgis kuulis ta käli küsiwat: „Misfugusest piiblikohast kõneldi, Georg?“

Wastus kuulus: „Mis pean ma tegema?“

„Egas see kellegi tekst pole,“ urises käli, kes weel polnud pöörnud. Kuid waitne wastus kuulus:

„Nii kuulus, nagu ütlesin, see tekst, millest kõneldi!“

Richardigi meelest oli see tekst kummaline ja ta ütles iseendale: „Sellele peab wist küll leiduma jatt.“ Kuid mõeldes seda mõtet, kõlasid ta meeles järgmised sõnad otsekui taewast:

„Mis pean ma tegema, kui Jumal kohtupäewal tõuseb üles mu wastu?“

Kaske südamega ta pöörlas woodis, sest ta teadis kindlasti, et ta siis läheks hukatusse.

Ka üks pifarate poeg,

kes sai paremad mõtted ja tagasi tuli isa juurde.

Viit last walmistada wärwilisi piltpostkaarte
3 feltsi: 1. Dr. Clarki pilt. 2. Taewa poole. 3. Jeesus ja Nikodemus. Eespidi saab weel uusi sorte walmistatud. Hind 5—6 s. tükk. Tellige liidult. Head kirjawahetuks. Jgal C. E.-lajel peats olema wähemalt Dr. Clarki pilt.

Prostituttsioon Wenese. See pole kuskil mujal nii lewinenud kui seal. Põhjusteks nälg, eluraskus ja praegu Wenese maksew ilmawaade wabaarmastuse ideoloogiaga. Wanemate tütarlaste kaswatusmajad on jageli kui lõbumajad. Abielumõiste puruneb. Leningradis 1927 a. registreeriti 24.000 abielumist ja 16.000 lahutust. 1928. a. ühes Leningradi raioonis oli 5471 abielumist ja 4189 lahutust. On abielusid, mis kestawad waid päew wõi kaks. Kestmine abielu kestvus Wenese on 3 kuud. Millisesse raskesse seisukorda on sattunud naine seal, kus tal järel jääb waid üks tee — mullits. Prostituttsiooniga lewivad ka suguhaigused kohutawalt. Leningradis haigestus tahe aastaga 40.000 inimest. „Pwl.“

Iluduskuninganna walimine.

Wist pole palju neid meil Cestis, kes poleks teadnud ja jälginud „Päewalehe“ poolt korraldatud wõistlust Cesti ilufaima naise walimiseks. Paar kuud ilmusid kandidaatide — wõistlejate pildid kõigist maakondadest, kes olid haaratud ködistawast lootusest — saada iluduskuningannaks. Sieti pinewaks kujunesid lõpupäewad, mil umbes sadatuhat ennustuskupongi sisse anti, mis omakorda tunnistust andis rahwa kaasaelust wõistlusele.

Ja siis wiimati langes otsus. „Miss Estonia“ oli walitud. Peeti kroonimispidustus. Juubelidused ja ülistused. Ringitusti palju. Peale selle weel sõit Pariisi wõistlusele, kus sai walitud „Miss Euroopa“. Püüdis igalpool ja pea kõikide maade lehtedes.

Milline au Cestile: ta wäljawalitu sai teise koha wõistlejate peres!

Igal ajajärgul on oma ilme, mis otsekui pitsat wajutatud ta otsaesisele. Praegu elame ka ühes isearalikus ajajärgus, kus plüstitakse uusi wäärtusi ja ümberhinnatakse wanu. Esiplaanile on kerkinud

kehakultuur.

Ulistatakse inimese keha: ta ilu ja wõimeid. Kui ka muu jaoks ajakirjanduses wähje ruumi, siis vähemalt küllaldaselt jatkub seda pikka-deks spordiwõistluste kirjeldusteks. Toores jõud on ülehinnatud, waimlised wäärtused alahinnatud. Ameerika Ühendriikide ülikoolides on sisse seatud jalgpalli professor ja jalgpalli professorid saawad mitu ja wahesti mitu-kümme korda suurema palga, kui näiteks wõõraskeele professorid — nad wõiwad elada luksuslikult, neist ka palju kõneldakse. Ja jalgpalli ning püksi wõistlustele walgub muinasjutuline rahwameri, kes põnewusega jälgivad wõistlust.

Ja nüüd weel teine ala kehakultuses — ilu jumaldamine. Üleöö wõib saada kuuljaks mõni kinotäht, mõni iludus, kuigi niisama ruttu ka kaduda. Kõik see, mida teewad mõningad rahwa tõsi-heaks ei leia kunagi jarnaast wastuwõttu ja ei tekita juubelidusi, kui mõne iluduskuninganna wõi kinotähe saabumine.

Ujloomulik näide. Budapesti sõitis kuulus

kinotäht K. Hilisele ajale waatamata oli muft rahwameri jaamas, et kordki elus teda näha. Ta tuli. Talle said osaks juubelidused. Samas rongis sõitis ka Ungari wälisminister, mees kes wäärtiselt esindanud Ungarit wälismaailmas ja mõnda kafulikku teinud isamaa heaks. Teda waewalt keegi märkas ja tähelepanematult peaaegu sõitis ta koju.

Tänapäewa maailm loob uusi wäärtusi. Kuid need pole kestwad. Ja tänapäewa kuulsused ei ela üle oma hauaklinka, waid nende aupaisus on üri-kefeks. Warsti ei tunta neid enam. Uued lõikawad loorbereid ja murravad teed, et pärast taas uutele teed anda.

Need aga, kes midagi suurt on teinud, kes õilsad sise- miselt, tihti pole leidnud tunnustust ega hindamist omas elus. Kuid nende teod käiwad nende järel ja järelopõlwed on neile plüstitanud mälestus- sambad, — õppinud hindama nende teeneid. Kehakultus wariseb ühes kehaga, waim ja ta mõju aga ulatab üle haa ja elustab kaua weel tuhandeid. Aastad möödumad ja mingi jõud ei suuda alal hoida ülistatud ilu — aastad gra-weeriwad oma kort- jud inimpalgele. Ujad lähewad ja jõud kaob, mida lähemale jõuab kangemgi hau- ale.

Ja neist wäärtus- test jäi järele tuhki!

Sisemise inimese asemel arendatakse

wäliselt. Uus aeg, uus kultuur, uued mõisted ja uued eluwaated. Triumfeeriwad kinod alasti naistega, eten- datakse alasti oleku kultuuri, waba abielu propageeri- takse. Püütakse leida põhjendusi siit-sealt. Tagajärg: purunemine abielus, hingepiinad mõlemil pool ja kannatawad lapsed. Häwinewad kõlbliised mõisted ja wajub rahwas päewpäewalt jügamamale. Pime- damaks muutub kõik. Lodewamaks muutuwad ini- mesed elus, kommetes; tõsine ülesehitaw töö kao- tab wäärtuse. Raasinimeste häda ei liiguta. Uhed prasiwad ja lõbutsewad — tuhanded ilma tööta ei näe mingit eluwõimalust.

Sarnased ajad on olnud ka enne. Noa aegne rahwas, Soodom, Paabel, Greeka ja Wana Room jutustawad meile sama. Ka siis ülistati inimest,

Ilufaim inimeste hulgast. — Kuidas meeldib Sulle?

ta jõudu, osavust, ilu. Oli siis ka kehakultuur kõrgel ja lõdvenes waimuelu. Kuid ikka on need ajajärgud käinud enne kokkumarišemisi, häwinemisi. Nagu mingi jalapärane tuli oleks läbi põletanud rahmaid. Neid aegu on kultuuriliselt küll kulminatsioonideks nimetatud sageli, kuid samati on nad olnud kulminatsioonide aegadeks patu ja lihaelu mõistes, millele on järgnenud Jumala kohtud.

*
Kui palju usklikegi haaratud sest waimust. Wahest pimeneb hinges jälgides praegust aega. Tugewneb teadmus, et jääb järele kaks võimalust: kas suur, waldaw eluwendaw ärkamine, mis läbibistab rahwast, või kui see ei tule, siis on oodata waid Jumala kohtuid. Neid kahte abinõu on Jumal pruukinud puhastamiseks.

*
Waliti „Miss Estoniat“ — Eesti iluduskuninganna, kellele pähe wajutada kroon ja laulda hümnid. Näen ühte teist walikut, mis toimub iga inimese

hinges. Inimesele on antud walikwabadus, walida head või kurja, maailma või Kristust. Kui palju leidub neid, kes walivad Kristuse? Do, paljud ei tunne teda, ei hinda wääriliselt. Põlatud, teotatud käib ta inimkonnas, tihti nalja ja pilkesõnaks on ta kuninglik nimi inimeste suus. Ja ometi ütleb ta sõna: Ta on ilusam inimlaste hulgas, nägusam tuhandete seas. Ja ta on kuningas. Kõik meelewaid taewas ja maa peal on talle antud. Jast, kuid, kus tal sageli meelewaid ja kuningastrooni ei ole, see on inimsüdamus.

Kas oleme meie juba Kristuse walinud, selle kõige ilusama kõigist. On talle antud troon meie südamis ja kas ehk ta pead kroon? Keegi on õieti õelnud, et meie südamis on emb-kumb, kas Kristus ristil ja oma „mina“ troonil, või oma „mina“ ristil ja Kristus troonil.

Kristus meie südamis kuningas! Tema teeb tähtsust, inetust, pattudega rikutud inimesest õilja ja ilusa inimese.
P. S.

Kannatamine Kristuse pärast.

Hiiulase-ewangelisti Tan'i kirjeldus oma läbielamistest kommunistidega Sinseng'is Kiangsi, aprillis 1930.

Olin üksinda misjoniasutises, sest mu perekond ja piiblinaine olid läinud wäljaspoole linna elama 9. aprillil pärast lõunat. Olin palunud Jumalalt juhatus linnast lahkimise üle, kuid minnes täna wale wihises üks kuul mu pea kohal. Wõtsin seda kui märki jääda linna ja läksin tagasi majja. Tulistati künkalt wäljaspool linna müüri. Kell 1 õõsel läks lastmine nii wihaseks, et olin õnnelik, wõides jääda oma tuppa. Matt. ew. 10:30. 31 oli mulle suureks troostiks. Kui üks kuul raskus mu magamistoas afna taga, läksin ma woodi alla ja lamasin seal kuni tulistamine lakkas kell 3 hommikul. Sellejärele wõis wõitluse kära kuulda linna täna wail.

10. aprillil päewatõusu ajal tuli salf punaseid ja wõtsid mind wangi. Mind paigutati ühes paljude teiste meestega ühte wanglasse. Mitu naist oli ka seal, mõnedel neist wäikesed lapsed kätel. Meil ei olnud midagi süüa terve päew, aga me polekski sõõnud, kui meil oleks süüa olnud. Naiste nutt oli hale kuulda. Õhtul tuli üks punaste juht ja kinnitas meile, et me jääme ellu, kui me pole mitte kurjategijad, ja kui me pole rõhunud põllumehi. Ta lubas meile hommikuks sõõki.

Mind wõeti ristküsimuste alla 11-dal. Nad süüdistasid mind, pidades mind imperialistiks. Ütlesin neile, et ma ei ole see ja et õpetus, mida kuulutasin, oli taewast. Wõtsin wälja oma uue testamendi, et tõendada seda. Chu Teh, Mao (kaks wäljapaistwamat kommunisti kindrali) ja staab waatasid ja kuulafid. Mõeldes, et pean pea suurema, palusin armu Jumalalt, et wõiksin neile kuulutada Kristust. Jõsand oli mu juures ja wõimaldas mulle rääkida neile taewast ning teest sinna, ja ka kohtumõistmisest nende peale, kes Kristust ära tõukawad. Mu ligidalolijad haarasid mu kuuest kinni, et peatusin, kuid ma lõpetasin oma tun-

nistuse. Mr. Li, mu eksamineerija, wastas: „Ma tean seda õpetust. See on kõik õige, aga sa pead lakkama seda kuulutamast, selle asemel pead kuulutama kommunisti.“ Siis nõudsid nad lunastusraha, aga ma ütlesin neile, et mul pole raha, et olen kaotanud oma kodu ja kõik ühes sellega, ja et ma praegu ei teagi, kus mu naine ja perekond wiibib. Mind wiidi tagasi wanglasse.

Sel õõl püüdsid neli naiswangi põgeneda, ronides alla ühele madalale teliskivi katusele. Nad said filmapilk maha lastud. Walwelolew sõdur tahtis wihahoos tappa meid kõiki, kuid üks ohwitser takistas teda ja siis sealhamas surmas teda sõnakuulmatuse pärast. See oli hirmus.

12-dal kutsuti wange nimepidi wälja. Wahel wiidi ära neli wangi korraga ja hukati. Ma püüdsin manitseda wange usaldada Jeesust, õõlbes neile, et oleksid nad päästetud, ei pruugiks neil surma karta, kuid nad olid liig segased, rahutud kuulmises.

Mu sõbrad püüdsid koguda lunastusraha minu eest, kuid kuuldes sellest ma palusin, et Jumal hoiaks neid maksmast lunastusraha, sest ma eelistasin surma wõlale, mida ma poleks suutnud tagasi maksta.

13-da hommikul ma kuulsin oma nime hüütawat ja mõtlesin, et minu aeg on tulnud surra. Aga nad ütlesid mulle, et olen waba ja küsisid mult, kus kohta tahan ma saadetud jaada. Lunastusraha mu eest ei olnud ükski maksnud.

Olen õppinud, et Jumal on väga ligi. Ma rääkisin Temaga, nii kui poeg räägib oma isaga. Oleme kindlad igalpool, kui oleme Jumala tahtmise teedel.

„China's Millions'ist“
tõlk. Alma Sawing.

Ärge unustage 1. märtil tuua liidule oma ohwripäewa andi. Tehkem seda rõõmuga!

Arstid tegid kõik mis võimalik, suurema hoolega, kuid olid vähe veendunud selle aitamises.

„Ema istub veel ikka ootades.“

„Kuidas on lood?“ küsib sisseastuv ülemõde, millele vanem arst vaid õlgu kehitab. „Ei saa salata, on vähe lootust.“

„On murtud alumine lõualuu, mis teeb raskesti toitmisel. Ka käe luu murrud pole kerged ja liig suur vere kaotus.“

„Kas jää järgi saatsite?“

„Jah, õde Salme peab kohe sellega tulema.“

„Kas jätkub üksinda viimase valvest?“

Seda kuuldes hüppab ema toolilt ülesse: „Mina jään ka oma tütre juurde!“

Kuid arst püüab seletada, et siin ei aita ükski meie tahtejõud, vaid on tingimata vaja ka hea, praktiline oskus. „Mina tean,“ lisab ta juurde — „vaid ühte, kes suudab teda päästa.“

Ülemõde takistab arsti kõnet: „Õde Helenel on homsest päevast puhkus ja ta pole kohustatud oma puhkuse aeg siin olema. Pealegi on ta ise haige.“

„Siis pole mul midagi öelda“ — lausub arst õlgu kehitades.

Kuid uppuja hakkab ka ölekõrrest kinni ja õnnetu ema kuulates, et on veel keegi, kes suudaks ehk päästa ta last pärib õelt kohe järele.

Ülemõde mõtleb aga õde Helene peale, kuhu ta teda viimati jättis ja ta viivitab vastusega. Ta mõtleb, millised uued piinad ja katsed valmistaks see talle, kui esitatakse selle ettepanekuga. Kas suudab ta siis vaikida, nagu alul? Kas pole tal siis ka õigust omas õiglas vihas väljaõelda kõik sellele vanale naisele, kes nähtavasti Helenet ära ei tunnud seni. Ta võib õigusega öelda: Teie olete selle õnnetuse täiesti õiglaselt ära teeninud ja mina ei hakka Jumala tahtmist selles takistama. Nii võib ta sellele naisele öelda ja sellega teeks ta teisele kui ka iseendale uuesti halba.

Arst äranähes, et õde vastusega viivitab, ütleb vanakesele, kelle viletsale seisukorrale ta tõsiselt kaasa tunneb: „Eks järgnege mulle.“

Ülemõde ei julge enam vastu vaielda. Ta jääb üksi. Ta kujutab, mis seal teises toakeses nüüd sünnib. Praegu nad astuvad õde Helene tuppa. Õnnetu ema pöörab pisarsilmil õde Heleni poole palvega, ka arst lisab tagasihoidlikult oma arvamise juure. Ent uhkelt ajab end õde Helene sirgeks. Milleks need kaks tema poole

pöörduvad? Nad tahavad, et tema peaks end ohverdama inimesile, kes kõik, kõige kallima vara ema tal murede ja kannatustega hauda saatsid! Ei, see on rohkem kui ühelt inimeselt võib nõuda!... Ta võib andestada neile, paluda nende eest, kuid seda, mida nad nõuavad, seda ei või ta. Nad tahavad teada, mikspärast nii: Kuulge siis nüüd, saage teada, kes ma olen teile ja teie mulle, siis mõistate mind. Oma tõenduseks võin ka kirjad ette näidata . . . ja ülemõde kuuleb tagasi tulevad samme juba.

On need kahe inimese sammud, või kolme?

Ülemõde kuuleb häält ukse taga. Talle nii hästi tuntud hääl vastab rahulikult, selgelt: — „Ma püüan Jumala abiga teha kõik, et tervist tuua teie tütrele, et teid sellega varitsevast hädaohust päästa.“

Need sõnad kuuleb selgelt ülemõde. Nähtavasti ei avaldanud õde Helene veel end. Ja pühalikult surub ülemõde oma käed kui palveks kokku . . .

Kõik kolm astuvad tuppa.

Arstil on rahuldunud näoilme, naise nägu läigib rõõmust.

Ülemõde tõuseb ruttu üles ja kallistab õde Helenet: „Issand õnnistagu sind! — ja väljub, et oma sisemist liigutust varjata . . .

Ja truult astub õde Helene oma kohustustele ja tänu tema hoolitsuse, ennast ohverdamisele võis arst mõne aja pärast haige paranemisest teatada.

* * *

Nägematult veereb ajaratas enesega kaasa viies häid ja halbu aastaid. Kõik on möödaläinud, mis möödaminev. Ei iialgi peatu aeg!

Iga päev lähendab inimesi igavikule. Kes varem, kes hiljem, kuid vastust andma peab igauks isiklikult suure Jumala vägeva trooni ees, oma elatud aja eest. Õnn sellel, kellel Issandaga vahetõde kõik selgitatud! . . .

Nüüd on juba sõjamõll raugenud. Inimesed on jõudnud unustada selle kümne aasta jooksul neid hädapäevi, kus nii mõnigi siis hädas ja hirmus Jumalat appi hüüdes talle kõik töötas, kui pääseb. Unustatud on töötused, lubadused paljudel! . . .

Endiselt läheb elu oma igapäises keerises . . .

Ja endiselt ennastohverdavalt töötab õde Helene omas haiglas. Kui vähe aega saab, võtab

Sinu tahtmine sündigu.

Issand, Sa alati kätel mind kannad armust, ehk tihti küll kurnastan sind — rõõmu ja rahu mu hingele annad, nii et mul õnnest võib särada silm.

Sinuga Issand, ma maha kõik tallan, himud, mis tihti petavad mind. Kõigis, mu Jeesus, siin Sinule allun — juhi mind kuidas sa paremaks näed.

Kas juhid mind tormide, möllude keerdu, või saadad mind rahulist koju sa siit. Siin tormides sunnitud mõtlema vahvast, kuid kodus — seal hõiskan ma rõõmulist viit.

Kui rohi siin kasvab, siis närtsib ja sureb — nii minagi suren ja elan su ees. Kõigis su tahtmine sündigu minul, kui sünnib seal taevas — just nõnda ka meil.

osa ka noorte usklike ühingust, kuhu ta aga oma rohke töö tõttu harva saab aega tulla; liig palju tunneb kohustusi teiste, väljas hukkuvate hingede vastu. Ainult vahest, kui saab jälle osa võtta mõnest piiblitunnist või koosolekust, mis ta hinge siis täidab alati soojusega.

Selle tõttu on ta ka jäänud neile usklikele paljudele mõistmatuks. Sest kahjuks ka tänapäeva mitmed usklikud ei mõista hinnata, ei taha alanduses, vaikuses kõigi maisete silmadele nägematult aru saada seda tööd, mis hingede kasuks tehtakse! Otsustatakse, arvustatakse vaid kerge-meelselt oma vaatevinklist ja selle tõttu eksitakse rängasti!!

Ode Helene pole iialgi aga ise suud avanud enda kaitseks kuigi ta mõistab, saab aru kõigest. Kurbus valdab sageli teda sarnaseil kordil, kui jällegi peab nägema, et temast ei taheta aru saada. Ja tõesti, tal ei jatku kunagi aega viita teiste taga klatzimestega ja see on see pea põhjus vist, miks teda vahest liig endasse süvenenuna, uhkeks peetakse, millele lisaks ka veel ta liberaalsust, ilmaga liig sõbrustamist arvatakse.

Kuid õde Helenel pole see tähtis, mis räägivad, arvavad ekslikud inimlapsed temast, talle on tähtsam vaid selle ühe otsus, kes kõik näeb, kõik teab ja kõik mõistab ja kes ka siin maises elus on samuti üksinda kõigest, ka oma armsaist jüngeritest mõistmatuna, pidanud võitlema Ketsemani aias ja viimati Kolgatal . . .

Ainult üksikuile ja üksiklasele võib Jumal oma au ja salapäraseid asju enam ilmutada ning juba siin maapeal täita hinge igavese paradüüsi voolava õnne aimdustega.

Nii elab võitleb ning töötab õde Helene edasi seal, kus ta peab olema.

* * *

Talv on möödunud, kevadki kadunud.

Kord ühel hilissüüsi päeval mitte harilikul tunnil on kõik haigla-õed koosoleku saali kutsutud. Seal armsa näoga hallpäine jutlustaja kõneleb ühe liigutava kõne teises, võõramaa piirides möllava taudi — kolera üle. Ta on äsja sealt läbi reisinud ja elavalt kirjeldab ta seal valitsevast viletsusest, hädadest, eriti rõhutades seal vilunud haigerahitsejatest tuntuvalt puudusest. Lõpuks teeb üleskutse: kas sooviks keegi sõita sinna?

Õed viivitavad vastusega. Nad teavad, enam kui kindlasti, et seal neid on ootamas hirmus, piinav surm.

Ainult üks avaldab selleks soovi. See on õde Helene.

Ta palub ülemõelt lubada talle puhkust määrata aja peale, mida ka kohe saab . . .

Ode Helene tundub haigetele barakkides kui taevast ilmunud inglina. Tema rahu ja kannatlikusest suudab nii mõnigi uuesti ellu ärgata, kes juba surmale kui silmi olid vaadanud.

Vaikne, kahvatu noor naisterahvas on kui oleks end taudi külgehakkavuse vastu täiesti kindlustanud oma ligimestele abiandmisega: haigus ei puutu tasse, halastab ainult teda.

Mitme kuu jooksul, kus ta ränga töödega kogu aeg ülekoormatud, kus ta iialgi ei saanud välja-puhata ega välja magadagi, hakkab ta siiski äkki, pika peale tundma väsimust.

Ja kui just uue talve tulekuga haigus selles ümbruses peaaegu täitsa raugenud ja ta uuesti tagasi kodumaale haiglasse vanale kohale võiks sõita, haigestub ta täiesti.

Ta lamab võõral maal, kaugel võõras kohas, haiglas. Siiski ta loodab pea jälle paraneda ja uuesti tööle asuda. Isegi haige voodil unustab ta ise oma valud ja väsimuse.

Kuid õde Helene eksis oma arvamuses. See truu Elusaatja, kes oli näinud küll ja küll oma ustava lapse armastust ja eneseohverdumist tuli nüüd talle järele, viies ise oma õrnail, isalikel kätel siit vaevarikast elust, kus ta paljudele oli kui inglisk, kuid paljudele ka sfinksiks oli — ära, igavesse koju, rahumaale, kust ta hing oli pärit.

Ta täiesti ärakurnatud, kõhna kehha ei tulnud enam elu tagasi ja just jõulunädalal konstateerib kohalik haigla arst: surnud ülejõu töötamisest ja pingutusest . . .

Kuid, et ta taudi aeg üles näidatud teened suureks peeti, siis maetakse ta riigi kulul kohalikule surnuaiale.

Just jõululaupäeva õhtusel kiriku kellade helinal lastakse ta lihtne kirst mulla alla. Ei saatjaid, ei ühtegi lille ehtimas kalmistut, ainult ülalt langeb alla tasa pehmeid, valgeid lumehelbeid, mis peagi värsket kalmistu üleni oma puhta linikuga katavad . . .

* * *

Hiljuti olin ma läbisõidul sääli . . . Haigla vanem õde, kuhu Helene kuulus, oli mulle kaasa annud värsket elavaist haigla aias kasvavaist lillist punutud pärja, mida mind õde Helene kalmistule paluti toimetada.

Suure vaevaga kauaste otsingute järgi läks mul korda üles leida surnuaia vahi abil see üksildane, mahajäetud ja rohtunud hauaküngas.

Helge, pääleõunane päike kuldab oma kiirtega kõiki haude. Kuid mulle näis, et õde Helene haud oli eriliselt neist kiirist üle kallatud ning haua ümber õhus säras mingi pühalik hiilgus . . .

Lõpp.

Veel pole hilja Noorte Elule aastatellimisi koguda, et osa võtta priipileti loosi-misest ehk saada Noorte Elu aastakäike. Mitmed juba on võtnud eelarvesse Riia sõidu.

Risti all.

C. Martensi mälestusi wanast ja uuest Wenemaast.

Tõlk. D. W.

12

Kantseleis otiti meid põhjalikult läbi, nagu mõistime veel midagi kaaja tuua G. P. U. wanglast. Siis sammusime teise teise wangiga trepist alla. Kõngide lufustatud üste taga kuuludus wangide kisa ja möllamine. Häälte järel võis otjustada, et seal kiwimüüride taga istub wäga, wäga palju inimesi. Öppisin tundma mitut kongi, ent kõijal juutsin Jumala sõnaga mõjutada wange. Wiimaks wijati mind rõõwlikoopasje. Tolle kongi ajalugu oli nii: Mõne aja eest wangistati juurem rõõwliik, kes laastab Kaukaasia külafid ja tappis süütuid inimesi. Wangistatud salgasid oma süüd, ja nad pandi jurmaotfufe täide-wiimiseni koledasje koopasje. Sama foobast tarwitati veel teiseks otstarweks. Wangid, keda ei tahetud just awalikult maha lasta, kellest aga siiski meeleldi taheti saada lahti, wijati sinna keld-risse. Harwa pääsis sealst mõni terwena.

Kõngiuts awanes, ja waewalt astusin ühe teise wangiga lämele, kui ju peale kargas sal mefikuid mehi, närudes, pikkade habemetega, lastis juunste ja tahmaste nägudega.

„Otsige ta läbi!“ mõirgasid nad mulle wastu. Wangi-walwur seisis naerdes ufjel ja ootas, mis tuleb asjalt.

„Seltfimehed,“ ütlesin, „jätke mind rahule. Olen wana wang ja tunnen kõik. Kas te ei tea, et on olemas Jumal, kas te ei mõtle, mis ütleb Tema teie teost?“

Hämmastunult taganesid mu kallaletungijad — ja jätsid mu rahule. Ent teisel wangil kistufid nad riided seljast, andes asemel teijed, millel ei olnud ainuifki ternet koftja, ja kui ta wastu pani, tehti taga öösel nii, et ta teisel päewal pidi haig-lasje wiidama, kus ta suri. Saagi jagasid mu kongijeltfiliised endi wahel.

Sügawasti wapustas mind rõõwliite hingeseisuford ja toorus. Öhtul ma põlwitafin ja palusin Jumalalt halastust ja armu neile waesile, patust ja kirest orjastatud inimesile ja tänafin Jumalat, et ta neid nii armastanud, et saatnud oma ainja Poja alla päästma neid.

Rahupead lähenesid üksteijele, ja need mefikud inimesed jofistafid: „Mis ta teeb? Mis ta ütleb?“ Ja pealik hüüdis: „Seba meelt te ei tohi puutuda, wõtan ta oma kaitse alla. Ta ufub, et wõime paremaks saada, ta ei põlga meid.“

Mu toored seftfiliised hakkafid mind armastama, mu eest hoolitfema, nagu poj d isa eest. Kunagi ma ei unusta seda rõõwliitfoobast, sest temas weefin parima ajalärgu omaft wangi-põlweft. Üstfikud saatfid mulle sööki, ja kui tahtfin seda jagada kaaslastiga, ütlesid nad:

„Meie elust ei ole koftju, meift pole koftju inimfoonal, oleme surma wäärt. Ent Teie peate elama, sest inimesed wajawad Teid.“

Ömeti oli wanglastöö nii wilets. Hommikul ja öhtul wähe leiba ja teedetud wett ja kord päewas kulbitäis koledat suppi.

Kohe esimesel päewal hakkafin rõõwleid enda ümber koguma ja neile jutustama, sest mul ei olnud piiblit, et olefin wõinud seft ette lugeda. Algafin maailma loomisega ja patumürgiga, mida külwas madu inimeste südamesje, ja mille tagajärjel neil lattes ühendus Loojaga ning tekkis umbufaldus üksteise wastu. Nägin kurbust suuris, süngeis filmis, ta nad olid tarwitatud wägi-walda oma jüdametunnistuse ja seesmise elu kallal. Mõõdufid tunnid ja päewad, üks pilt teise järele kerkis me waimu ette. Jah, nad mõistfid, et patt oma õuduse ja koledufega täidab maa. Südamest tõusfid sügawad õhted. Nad tundfid, et hääld jüdametunnistuse ei laje end tappa. Jätudes mu jalgel ja kuulates olid nad waitfjed kui talleid, ja neid pidi armastama.

Ent kuni loomus oli nii juurdunud neisse, et wägemgi ärritus kufus neis werejännu uuesti esile. Ühel hommikul awanes üks ja siise toodi kolm meest, preester ja kaks õhwitleri. Metfikult kargasid rõõwliid aiemeilt, nagu tahafid nad juure-tulijaid lõhki kiskuda. Zookfin wahlele ja hüüdsin:

„Sõbrad, sõbrad, nii ei lähe. Ürge unustage me mõõdunud päewade kõnelusi.“

Räed wajufid.

„Teie pärast jätame tegemata,“ ütlesid rõõwliid.

„Öks mõtsin uued enda kõrwale ja ütlesin:

„Kui puutute neisse, ei jutusta ma teile midagi enam.“

Wistan enese siis wahlele, ja te wõite piinata mind.“ Kana nad ei tahtnud anda lubadust, wiimaks siiski ütlesid:

„Hea küll, me allume, kuid laske meil ometi ka lõbu tunda mõne juures.“

„Ei, minu juuresolekul ei mingil tingimisel teete siiski, astun wahlele, ja minu kallal wõite siis oma kawatfufe täita.“

Ent minu eest olefid rõõwliid läinud ka tulesst läbi, ja nad lubasid lõpust jääda rahulikseks.

Teisel päewal istufid jällegi kõik pörandal mu ümber, ja ma jutustafin edasi. Öhtul põlwitafin ja palusin. Mu palwest olid õhwitleriid wäga liigutatud, nad ütlesid mulle:

„Seks tõigi meid Jumal wanglasje, et pidime siin kuulma, mida igatfeme. Ei ole ükski meile enne kuulutanud jeltfist ewangeliumi. Ka meie tahame alata uut elu.“

Põlwitafin mõlemiga, ja nad hüüdsid Jumala poole nii hästi kui osafid. Oli auiline tund. Kurjategijad waatafid ja kuulafid imestades. Mõned neistki põlwitafid, mõned heitsid filmi maha. Näis, et saatad oli lahtunud, ruum muutunud Jumala templiks.

Rahutult lebas waimulik omal ajemel, pööras kord ühele, kord teisele küljele, wigas, ent ei palunud kaaja Põlastawalt waatafid wangid ta poole, ta ei liigutanud. Ühel hommikul, kui tahtfin peale einet jättata jutustamist, ütles pealik:

„Dodate wähe, meil on veel wäite töö ees. Jääge kõik istuma ja kuulake.“

Ma ei teadnud, mida ta kawatfjes, arwafin, tal ehk on oma asjade juures midagi kohenbada. Üks kurjategijast läts preestri juure, kes istus meift wähe eemal, haaras tal habemest finni ja wedas ta lähemale. Tahtfin wahlele karata, kuid ei lastud mul sõnagi lauhuda. Jälle oli saatad lahti lastud, karkfin waid, et lüüakse mehel kõik kendid siise. Pealik rahustas mind:

„Olge üksna rahul, ei sünni midagi erilist, me waid peame teda kord karistama. Näeme, Teie ei tee seda, ja oodata, kuni karistab Jumal, — liig pikale weniks. Tahme teda nüüd karistada.“

Tuligi üks rõõwleift preestri juure ja karjus ähwardawalt:

„Sina oled süüdi, et olen kurjategija!“

Teine tuli ja ütles:

„Sina oled süüdi, et hakkafin warastama. Teie preestrid tegite meift wargad ja roimarid. Teie ei annud meile kunagi diget ewangeliumi. Oleskite teie jutustanud nii kui too mees seal, ei istuks me siin augus. Ka meie perekonnad elafid aujat elu, kui oleskite teifiti õpetanud, nüüd aga on meil naifed ja lapjed, kes käiwad meie jälgedes. See on kiriku süü, on teie töö.“

Siis rebiti teda juunsteft ja habemest. Rõõwliid waatafid minu poole, muidu oleks asi hahwemini läinud.

„Tulge, õpetame teda paluma!“ kaskis pealik. Waene preester pidi järel tegema kõik ortodoks-kiriku tjeremooniad, ütlemata kõik kiriku-palwed.

Ku pool tundi oli ta nii palunud ja waitis nüüd täiesti wäpinuna. Veel hahwemini kaks ta käsi. „Öbafid, ja koreapoeeg, see polnudki veel palwe. Pead nii paluma kui see mees. Kui ta palub, läbistab hea tunne jüdamet.“

Hirmus ja hädas hakkas waene mees jälle jumalaema ja kõiki pühfikuid appi hüüdma. Ka see ei aidanud.

„Ütle kord, ja neetud wares, kas ufud ise, et ju palwed aitawad midagi?“ — Kui preester waitis, anti talle mitmel poolt walufaid tõukeid. „Wasta, kas ufud oma palweste?“ Hingehastufes tuli wiimaks kuuldanuale: „Ei ufju!“

Nüüd wafst algas lärm: „Kas kuulete, seftfimehed, ta ijegi ei ufju. Ja ometi ta õpetas rahwast ja sai palju raha oma lobisemise eest. Werekimeja, sina oled süüdi, et olen kurjategija, roimar. Oleskite teie meid õpetanud nii paluma kui see mees siin, olefin ma täna korralik ja aus inimene. Sina oled süüdi, kui mind maha lastakse. Dota, me sind . . ! Ent enne kui tapame, pead ja veel õppima paluma!“

„Too mees palus eila, ja sina wõisid jääda lebama, ta palus täna hommikul, ja sa jäid rahulikult istuma, ja tahad veel olla meie waimulik? Nüüd palu jüdamet!“

Ta kõrwale seifid mehed wäljasiirutatud kätega, andes talle kõrwatiile, kui ei läinud hästi. Preester hakkas hirmuga paluma.

„Pea, pea, see on waid hirmupalwe, ei ta wõi päästa ei sind ei meid. Pead nii paluma, et sind palwe haarab.“

Kui preester hakkas nutma, karjusid rõõwliid:

„Need on waid wäljapressitud pisarad, nad ei aita midagi. Kui ja ei palu südamest, ei tule ja elawana siit august wälja.“
Preestri hirm kaswas, ta põõras minu poole, et paluksin ta eest, ent ta seda ei lasnud. Wiimaks hakkas preester alanduma, tunnistas omi patte ja palus Jumalat, kuni asi tundus kurjategijatele ebamugawana ja nad hüüdsid:

„Pea, pea, aitab juba, küll näüd Jumal kuuleb sind, näüd aga tahame näha, kuidas on asja järg.“

Seft tunništ oli preester alati esimejena põlwebel, ja näüid oli meid neli, kes wõisime südamest Jõsanda poole hüüda.

Jmelik, et jäin wanglasse seniks, kui olin jutustanud Jeesuse ristilõõmiste. Kirjelbasin neile, kui kibedalt pidi puhkas Jumalapoeg kannatama meie pattude pärast, kuis ta wõitles ketsemanes, kuni weri tilkus ta näolt, kuidas ta ristile naelutati, teda teotati ja pilgati. Ei kohelda nii ihegi suurimaid kurjategijaid. Ent kui wajas rinnale Ta pea, kui ta hüüdis: „Dõpetatud!“ siis pidi põgenema patuõõim ja põrgu oma wäega, nad pidid tundma: „Meie üle on kohus käinud, oleme troonist tõugatud.“

Griffelst sügawa mulje jättis see kõik tooreile, ja siiski julgusele ja kangelasmeelsele nii wastuwõitlile rõõwliidametele. „Jutusta veel kord,“ ütles pealik teisel päewal, „kuidas löödi Jeesust ja naelutati ristile.“ Näüid jõudsin ta rõõwite juure paremal ja pahemal, ja kui ütlesin, et üks sai armu õõniste tegi, seft et ta tunnistas awameelselt oma süü, siis kargas pealik püsti ja hüüdis:

„Uhefateist kuud istun siin wanglas oma kaheteistkümmemehega, mind on hirmsasti waewatud, suured kuriteod mulle süüks pandud, ent midagi ei ole nad mulst kuulda saanud, meid löödi ja piinati, me oleksime ennemini surnud, kui et oleksime üles tunnistanud. Ent näüid ei wõi ma enam, pean tunnistama, et oleme roimarid. Seltsimehed, mina olen süüdi, ma wiisin teid efsiteele, mind peab surmatama, olen seda teeninud.“

Ta langes mu jalgele ja nuusjus. Näüid järgnes tunnistamine, millist waewalt wõib kolebamana endale kujutada. Nii palju hirmsaid tegusid, tapmisi — oli õõdne! „Seda olen kõik teinud, kas wõib Jumal veel andestada?“ — „Tänu Jumalale, ta wõib andestada, just nii kui Jeesus tookord andestas su kolleegile, rõõwliile ristil.“

„Siis palu minuga!“ Nii jündiski; Jõsand kuulis ja kinkis ta tollele weregamaäritud südametunnistusele oma jumaliku rahu.

„Seltsimehed,“ ütles näüid pealik, „surema peame ometi, oleme siis vähemalt lõpul ausad. Ma tunnistan tšekale kõik, mis olime teinud! — „Tee seda, kui käsis sind Jumal,“ wastasid talle ta endised roimasekfilied.

Järgnesid tunnid ja päewad, milliseid ei unusta. Jeesus, astunud wanglasse ja wangide südamesse, muudab wangla paradiisiks, kurjategija talleks, ja mustemast ruumist saab Jumala tempel. Kord istus tervenenuid Kadaara hullumeelne Jeesuse jalge ees ja kuuldas ta sõnu, näüid samuti istusid wangid mu ümber ja kuulasid. Jga sõna lugesid nad mu huultilt, elasid kõik kaasa ja kiitsid ja tänasid Jeesust, kes neile ilmumud ja andestanud. Mõelbes, et pean ühel päewal lahkuma siit ruumist, tundsin nagu hirmu, oli kui ütlesid seinad mulle:

„Ara mine siit wälja, seft alati peame warjama selliseid inimesi, ja ei ole kedagi, kes kõneleks neile wabanemiseft igaweseft wanglast.“

Wandumise ajemel kajasid laulud ruumis, palwed tõusid Jumala trooni poole. Wangiwahurid imestasid, ja seft, mis oli juhtunud siin, sai peagi teada ta kohtu esimees.

Wabaduseft.

Poolpimedas kongis lebasid kõik sügawas unes. Mõned räbalad pea all, määrdunud mantlid kattets, — nii oli igauks omas nurgakeses mustal pörandal. Tontidena tantšisid õõlambi nõrgad walgustired üle mustade kahupeade, õõwarjud lipsasid üle nägude. Maas liikusid ja askelbasid tuhanded wäikesed waenlased, segades rahulist und. Rahutult wisklesid wangid küljelt küljele, tehes asjata katseid wabaneda kallaletungijaisft.

Olin wäsinud puuduseft ja tõõst, seftin waewalt jalul, ja seepärast heitsin wara. Magasin nini kõwasti, et ihegi meie wäikesed waenlased ei hntnud mind äratada. Awanes üks. Wõõtne raagiminte erakorralisel ajal tegi meid alati rahutuks,

seft ärkasin minagi. Wärisedes ootasime, mis tuleb. Walwur hüüdis.

„Dhwitserid, preester ja M. olgu hommikul kell wiis wal-mis uneks transpordiks.“

Kõik olid wait. Wange liigutas mõte, et on saabunud lahkumisetund. Üks tõi mulle oma kuue, oma ainja katse õise külma eest, teine pani oma mantli mu pea alla, kolmas pani kõik oma räbalad maha ja walmistas mulle pehme ajeme, et wõiksin wiimale oia õõst hästi puhata. Dhwitserid, waimulik ja mina lebasime awasilmil ja mõtlesime koduile, kellest lahkume nii kaugele ega wõi saada neile teateid, ei jaa neid kunagi näha. Läbi lukustatud rauduste ei ulatanud ükski hääl nendeni, ja kadunudks jääme neile, kui wiitakse meid Solowetski loostrisse. Hing läbisitas pimedaid orge, weewood kätsid üle meie peade, ent lauljaga tohtisime wiimaks öelda: „Siiski oled Sina mu juures!“

Teades, et Jumal on ligi, üinusin jällegi kefet suurimat walu.

Ja Jumal ütles mulle unes: Ole julge, ja wabaned. Nägin kõik wabanemise ühtlasjad: mind wiidi wälja, ruttasin uksikude juure ja wiisin neile rõõmusõõnuni, siis sõitsin rongis kodu poole. Äretus rõõmus juubeldas mu hing unes.

Ja nii kui ingel Peetrusel lükkas keegi tafa mu külge, raputas mind, silitas õrnalt üle näo ja ütles:

„Tõuste, Teid hüütakse!“

Poolumijelt tõusin istuile, ei osanud olukorrast aru saada. Rõõwliid seftid ja põlwitafid mu ümber, walwur ukel hüüdis:

„Tõuse üles, wõta omad asjad, ja oled waba!“

Jäin rahulitult istuma ja ei teadnud, on see unes wõi ilmsi. Rõõm ja kurbus pidas mus kahewõitlust. Kannatamata hüüdis walwur teft korda:

„Wõta oma asjad, ja oled waba!“

Kui ma weelgi ei tahtnud üstuda, silitas ta ja ütles: „Kumal inimene, talle öeldakse, ta on waba, ja ta ei usu!“

Mu rõõwliid aga langesid mu kaela, haarasid mul kätest kinni ja ütlesid: „Sa oled tõesti waba!“

Suur rõõm waldas mu.

Ma ei suuda kirjeldada lahkumistundi. Jgauhel oli veel midagi öelda, terwitust saata, tänada wõi mind aidata. Veel wiimaseft põlwitafime ja tänafime ja kiitsime Jumalat kogetud armuaja eest wanglas. Sõprade filmad seftid pisarais. Siis awanes üks, raudne käsi, mis nii julmalt lahutas meid elust. Sammusin ta poole, hüüdes ja terwitused saatsid mind, kuni unesti wajas mu taga kinni raudne usk. Ei oodanud mind koridoris relwastatud sõdur, ma olin waba. Tulin kantseleisse oma paberite järele, seal ootas mind sõber me külast. Istusin tänavale, kaa aja järele walweta. Snimejed ruttasid läbi tänavate, ent mulle tundus, et olen wõõras elawate seas. Puhkas õht kaaaegele lämmastawa wanglaatmosfääri järele ähwardas mu hinge matta. Laksin sama teed tagasi, millel aeti mind mõne kuu eest. Teistjugaed olid näüid mu mõttes ja tundes. Olin waba nagu lind õhus, kes laulis oma hommikulaulu, waba nagu katusel tupid, teda tadesastasin siis. — Ja siiski mitte waba. Mulle jäeti waid wäike ala, üksainus linnaoja, kus wõiksin elada oma tahtmise järele. Sealt lahkumise keelas mulle G. P. U. esimees kõwasti.

Palju oli mu naine waewa näinud, kuni tal näüid õõnestus mulle wabaduse saawutada. Just õõl enne mu ärafaatmist kaugele põhja oli M. ist saabunud telegramm, milles kästi mind kõhe wabastada ja saata süüaktid kõrgemasje ametiajutusse. Seniks pidin jääma linna otjust ootama.

Sõbrad, kes saatsid mulle wanglasje toitu, elasid poolteise tunni teed eemal. Teel neile puhkasin mitu korda, seft mu jõud oli raugenud. Sõber toetas mind, ja wiimaks jõudisime armiate wendade-õbede majja. Walmistati pidusõõl, puhkasin wähe ja siis sõitjime elektritrammil linna, tänujumalateenistust ette walmistama, seft mul oli koha peal palju sõpru. Oli imeline õõtu, teda ma ei unusta.

Õõõel kell üks astusin rongile, mis wiis mind omade juure. Telegraafiteel olin neile teatanud omaft wabanemiseft.

Õõõ ei oodanud ma selle sammuga Jumala tundi nagu kord Joonas, wõib-olla, pidin just sellepärast kogema järgewaid raskeid aegu. Ent wäljakannatamata näis mulle mõte, et pean jälle sattuma wangi, ja sellepärast lahtusin mulle määratud paigast walitjuse käsu wastu.

(Järgneb.)

Eshatoloogiline mõte.

D. H. Matson.

Kui 3 aastat sajakd ööd ja päevad, teeksid siis vaevalt kõik langenud veetilgad ühe Kalpa aastade arvu välja. Siin on meil igasugu võiatute liialdustega tegemist. Vaga, kellel on tarvis veel üks kord sündida enne kui võib minna nirvaanasse, on 100.000 korda puhtam kui teised inimesed, kellel vahest veel 2—3 korda tarvis inkarneeruda. Teda hüütakse sakridagaminiks, ja viiekordses suhtes on puhas patust. Anagin, kellel ei ole enam tarvis sündida, vähemalt maapeal inimese näol — kui sünnib, siis jumalate kõrgemas taevas valgusolevusega — on kümnekordses suhtes puhas ja seisab miljon korda kõrgemal kui eelmine aste. Arhot on täiuslik ja puhas, vaba kiredest ja affekttest. Omab täieliku tunnetuse, tunnetab mikspärast midagi ja mis (midagi) on. Kõik takistused on kõrvaldatud, tal on igal ajal vaba sisseminek nirvaanasse.

India müstilistes vooludes, bhakti ja sikhilikumisis tehakse vähe tegemist tulevase eluga. Andumus Jumala tahtmisse on peaasi. Kõik on kaduv, möödaminev; kaob üksikelu, kaob universum, kaob kõik. Vaga usaldab enese ja oma saatuse Jumala kätte, tulgu mis tuleb, juurdlemata, mis pärast sünnib, mis saab tast enesest. Õelate lõppsaatus ei tülita teda.

Kõige heledamaid momente väljaspool ristiusku kohtame

parsismi ehk Zaratustra-usu

eshatoloogias. Kõik on siin võitlus, äge ja meeleheitlik võitlus hea ja kurja vahel. Hea võidab lõpuks. Ka iga üksiku elu on võitlus. Meie maailma algpäevil elasid inimesed üliõnnelikult, ei olnud vaeva, meelehärmi ega tühimust. Üks aasta tundus neile kui üks päev. Siin kohtame esmakordselt paganuse pinnal usku ülestõusmisse. Zaratustra õpetab, et on olemas ainult üks maailm ja see on kaheguste jõudude tallermaa. Selle maailma käigu ja aegloo eesmärk on — võit, lõplik võit hea kasuks ja kurja lüüasaam. Tuleb aeg, kus maailma puhastatakse lõplikult kõigest kurjast, ja seda aega ootas tuleprohvēt, kui meie teda nõnda nimedada võime, õige pea — suurt võidupäeva. Et aga need ootused ei täitunud nii pea, siis arvestati pikema võitlusaajaga. Loodeti, et keset kõige agoonilisemat võitlusalavust tuleb keegi Jumal maapeale või tuleb Zaratustra ise või ta poeg. Kes õieti tuleb, on raske öelda, tulija abimees on neitsipoeg ja viib head lõplikule võidule. Hea triumfeerib, õiged juubelduvad. Kui sellega muidu ei saa toime, siis paneb maailma põlema, ja sellest maailma-põlemisest tekib uus maailm, puhas kui sulatatud kuld, ilma surmata, mädanemiseta, vananemiseta. Igavene noorus. Algseisukord on tagasi tulnud ideaalsemal ja täiuslikumal kujul. Sellega ühenduses toimub ka surnute ülestõusmine. Kõik paha, kõik vale hävineb. Kurat ise hävineb ka. Muid karistusid ta ei kanna kui häbistavat otsa. Tema pooldajaid tabab muidugi sama saatus — nende nimi kustub jäädavalt.

Hiinlaste eshatoloogia on kahvatu ja ei paku palju huvitavat. Pearaskus langeb esivanemate austamisele. Hiinlased ei ole kunagi kahelnud hinge edasielamisse pärast surma. Ainult kujutelmid, milline on hauatagune elu, on aastasade vältel kogenud vähemaid muudatusi. Vanal ajal kujutasid hiinlased endile elu pärast surma lihtsalt maiselul edasijatkamisena. Seisusevahed kestavad edasi. Kes siin olnud suur ja vägev, on seda seal ka. Surres variseb küll keha mulda, aga vaim tõuseb üles taeva. Sealt katsumad lahkunud juhtida järeljäänute saatust. Surma puhul oodeti kolm päeva, kas lahkunu vaim on tõeisti lahkunud või kas tuleb veel tagasi. Kohtupidamisest oli õige tume ettekujutus. Arvati, surmavaludega on kõik patud lepitud. Kurja tasutakse järeljäänute kätte. Nemand saavad oma esivanemate pattude pärast kannatada. Kes elus teinud palju head, elab kaua — oma järeltulevas soos. Kes on teinud 300 heategu saab „surematuks maapeal“. Selle järeltulev sugu

ei kostu kunagi. Kes teinud 1300 heategu, saab „surematuks taevas“.

Hiinas on see vankumatu seadus: „tuhat aastat pärast lahkumist peavad järeltulijad oma esivanemaid austama — nagu nende elupäevil. Hiinlaste arvates on inimesel kolm hinge: 1) eluhing (sang-fun), mida omavad ka loomad ja taimed, 2) tajumushing (kok-fun), omane inimesele ja loomele ja 3) intelligentshing, mida omab ainult inimene. Surres jääb üks hauda ihu juure, üks läheb allilma ja kolmas võtab oma koha esivanemate tahvile. Sellest siis ka kolmekordne surnute austamine. 1. ühenduses laiba matmisega, 2. hinge minekuga varju-riiki ja hingepalvega, 3. tegeleb vanemate-teenistusega.

On keegi suremas, siis läheb üks perekonnaliikmetest laternaga välja ukse ette ja palub ärda häälega, et hing veel ei põgeneks, vaid tuleks mõneks ajaks veel tagasi. On surm siiski külla tulnud, algab keeruline matusrong. Mõnel pool pannakse surnule hõberaha suhu ja kättesse palmioksad, mitte võidumärgina, vaid et allilmas nendega peletada nälvavaimusid, ja 12 kooki, et vaigistada põrgukoeri. Mõni päev pärast surma etendakse üleminekut üle Kollase jõe. Arvatakse, et see toimub paremini, kui omaksed ja preestrid palvete ja mängudega järealtavad. Kui preester on seletanud, lahkunu on õnnelikult jõudnud üle jõe ja viibib nüüd surmariigis, siis algab surnu lepitamine oma saatusega. Lüüakse valjusti trummi, et tähelpanu äratada ja siis loetakse surnule järgmist ette: „Inimene elab ja sureb. Puude hulgas on kõrgeid ja madalaid. Üks sureb 60. või 70. eluaastas, teine 20. või 30. Üks sureb 8. või 10. aasta vanuses, teine elab ainult mõne päeva. Tsong Ku-Lau sai vanaks 27000 aastat; kus on ta nüüd? Seepärast ära liialt kurvastu! Suremine on varem või hiljem kõigi inimeste osa!“

Paradiis on kaugel läänes. Sinna tulevad ainult mehed. Neid naised, kes sinna tulevad, ei tule naistena; vaid meestena. Neid on enne ülendatud meheseisusesse. Põrguid on mitu. Mitmel kurjategijate liigil on ühine põrgu.

* * *

Islami eshatoloogias keerleb kõik viimase kohtu ümber. Muhamedi kardinaaldogmasid oli — viimane kohus ja tasuküsimus. Elavais värvides kirjeldas oma kõnedes Allahi prohvet suurt kohtupäeva, põrgu koledaid piinasid ja paradiisi mõnususid, hoiadades süütavalt inimesi.

Maailmakohus otsustab inimhingede lõppsaatust. See algab surnute ülestõusmisega. Ingel Asrafil puhub esimest korda pasunat ja kõik, kes maapeal elavad, surevad. Puhub teist korda, surnud tõusevad üles ja ilmuvad kohtu ette. Kitsas sild, peenem kui lõng, teravam kui mõõgater, viib üle põrgu kuristikku paradiisi. Inimesed peavad sellest üle minema. Õigete hingesid kaitsevad nende kaitseinglid, et nad ei komista ega alla ei kukku. Õelad kukuvad aga kuristikku, kust enam välja ei pääse.

Ühe teise variatsiooni järel peetakse kohut inglite raamatute järele, kes inimesi on saatnud nende eluteel. Inglise eestkostmistega aga ei arvestada. Isegi loomad tulevad kohtu ette. Kui kohus öelnud oma lõppsõna, viivad head inglid õigeid paradiisi, kus neil on kõike külluses, mis aga süda iganes kutsub. Õelaid viiakse kurjadest ingleist põrgupiinadesse.

Ühe kolmanda variatsiooni järel tuleb hing ihust lahkudes kohe kohtu ette. Lahkunu hauale pannakse kivi ja neile istuvad kaks ingelt, nakir ja munkar, hea ingel ja kuri ingel. Õõl pärast matust katsumad nad lahkunu usku läbi ja tingivad, kellele hing peab kuuluma. Hing peab teadma vastust anda neljale küsimusele, kui ei taha põrgu minna: 1. Kes on su Issand? 2. Mis usku sa tunnistad? 3. Kes on su prohvet? 4. Milline on su kibla? (Palvesuun. Palvetades pööravad muhamedlased silmad Mekka poole.) Kui vastused segased, lõõvad inglid talle raudkeppidega näkku ja selga, ja teda toimetatakse vangikongi. Paradiisi tülles antakse võitjaile lipud; kellele punane, kellele valge, kellele kollane jne.

C. E. 50 aasta juubeli püha peeti pea kõikides ühingutes. Rahwa o'andõtt elaw. Mitmel pool rahwaõit tungil täis olid ruumid. Noorte Elu müüdi palju. Kindlasti on mitmed eemalolijad sellest saanud uut arusaamist ja poolbama hakanud noorsoo tööd, mille eesmärgiks noori Kristusele wõita ja tööle juhutada. Toogu see meie oma ridadesse ka suuremat waimustusit. C. E. juubeli artikkel, mis oli Noorte Elus, ilmus pärastpoole ka „Eesti Kirikus“. Olgu juubeli aasta me wõidu aasta!

Aratusnädalaid on korraldatud mitmel pool ühinguis:

Paides oli 25. jaan. — 1. webruarini. Kõnelejaiks olid w. A. Pittjaan ja Sink.

Mitmed noored kui wanemad tulid Jumala juure.

Karwas oli 1—8. weebr. Mitmas oli w. Kõkamägi Tallinnast. Mõnedki tulid Jõsanda juure.

Haapsalus 8—5. weebr. Algas ühingu aastapäewaga pühap. 8. webruaril, mil puhul suurem koosolek peeti linna kirikus. Järgmised koosolekud peeti wennaeste koguduse palwelas, mis ahwardas fitats jääda. Töötasid nädala tessel w. Mäbasjon, Kärdi, Wolmer, Tamnebaum, Sink, Luts ja juudi weid Porter. Mitmetega sai järel koosolekuil paluda, kes tahtsid algada uut elu.

Tänu Jõsandale kõige ärapäastmise imede eest neil nädalail!

Ümbritsege oma eestpalwetega neid wastpöörnuid, et Jõsand neid kannaks ja warjaks!

Referaatkoosolek koolinoorsoole ühenduses aratusnädalaga korraldati Haapsalus ühiskõnnuastumi jaatiks. Diawõtjaid

oli rohkesti õpilastest ja õpetajastonnast. Kõneles liidujuhataja P. Sink, Klaveril mängis teemikohajaid palasid S. M. Sink.

Rakveres peeti metodistide pool aratusnädalat, millest oja wõttis paaril päewal ka liidujuhataja. Oli ärkamist.

Tecmiraamatu wastu, mille iluunimine müügile wüibis küll trükittoja wiivituse tõttu, on olunud sest hoolimata suur elawus. Ennistagu Jumal sellegi läbi sõna lugemist.

Wend Pittjaan on teinud wiimasel ajal reise Annasse Järwamaal, Ruilasje ja Marknasse. 24. weebr. — 1. märtsini külastab ka Noarootsit. Peale 8. märtsi töötab Järwamaal. Mõelge eestpalweis wenna tööle!

Liidu kaswandifu heaks ei tulnud möödunud aastal sisse ettenähtud summat, waib ainult umbes pool sellest. Kui nii jätkub ei saa me enam korraldada toetada teda. Kellel rahad weel saatmata palume seda kohe teha. Praegu koolis käies wajak ta eraldi abi.

„Noorte Elu“ wõla lõplikuks kustutamiseks, soowitame ühinguis lähemal ajal korraldada Ameerita loteriisi wõi midagi sarnast. Tallinnas korraldatakse see märtsi alul. Dotame kõigilt liikmeilt ja sõpradelt kaasabi ja waimustust. Loobame, et sellest sissetulewad summad aitawad wabastada meid ikkest ja Noorte Elu asja sisse seada edespibi ostarwekohasemalt.

Neid ühinguid ja agente, kellel järel jäänud palju Noorte Elusid, soowitaksime neid ära taibada liidule makstes 5 senti numbri eest. See oleks wastutulek meie poolt ja ühtlasi abi meile. Pärast wõib neid traktaatidena lewitada.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutav toimetaja: P. Sink. Toimetuse aadress: Tallinna, Koidu t. nr. 68b—6.

2000

Teatan

oma armsatele sõpradele ja õdedele-vendadele üle laia kodumaa, et on kohale jõudnud välismaadelt värsked-hästiidanevad-sordieht aiawilja-, lille- ja loomatoidu-

seemned.

Kõik seemned on ära proovitud!
Seemne hääduse eest vastutus!!

Saadan ilma saarekuludeta kõik seemned igale poole tellijaile kätte, kui hind ette ära tasutud.

Märkus: Palun kõiki tellimisi vaatamata nende suurusele — kohe ära saata, juure tähendades aeg, millal seemned saata tulewad, et kõik hooajal rahuldud saaksid. Aednikkudele ja müüjaile hääd %

Hinnakiri tasuta.

O. M. Leilov'i seemneäri LELLE

Kas Teie loete igapäew Piiblit?

Briti ja Väljamaa Piibli Selts Eestis võimaldab kõigile oma mitmekesisest väljavalikust kohase Piibli leida.

Külastage Depood! Rataskaevu 4 Tallinn.

HELSINGI RIIDEKAUPLUS

omanik M. KABAL

Tallinn, V. Karja t. 7. Tel. (2)12-09.

Siidi, villase, linase ja pesuriide kaubad. Mööbliriided, põrandariided, vaibad, aknakardinad j. n. e.

Hinnad õiglased ja odavad.

Teen iga-
fuguseid

kellasepatöid.

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Wiskardi tänav nr. 3—10 (hoois).

Terwitades w. G. Henny.

Usklik
hambaarst

pr. M. Sacharias.

Plombeerim. kunstl. hammaste parandamine.

Vastuvõtmine 11—1 ja 4—6.

Lai t. 7—3.